

ייצוג נשים בספורט

יחידת הוראה זו עוסקת בייצוג נשים בספורט ומקדמת הטמעת שוויון מגדרי דרך נושאים בהבנה, הבעה ולשון.

מיועדת לכיתות ט-יא

כסלו, תשפ"א

דצמבר, 2020

כתבו:

אלון לימור, מדריכה ארצית תחום שפה, אגף א לחינוך ילדים ונוער בסיכון

גלעד סמדר, מדריכה ארצית, היחידה לשוויון בין המינים בחינוך

תוכן עניינים

3		רציונל
4		מטרות היחידה
5	שיעור פתיחה	פעילות 1
7	שאלות הבנה	פעילות 2
9	הבנת הנקרא	פעילות 3
12	שם המספר	פעילות 4
13	פעיל-סביל, שם-פעולה, תפקידי הבינוני	פעילות 5
15	הבעה בכתב	פעילות 6
17	דיבור בציבור	פעילות 7
19	מושגים במגדר	נספח א
20	היגדים במגדר	נספח ב
21	נשים בספורט : מי צריך מכסות?	טקסט 1
25	נשים במשחקים האולימפיים : לא עוד מיעוט מבוטל	טקסט 2
29	אפליית נשים בתקציבים לקבוצות ספורט	טקסט 3

רציונל

יחידה זו, המשלבת את הוראת העברית והוראה רגישת מגדר, עוסקת בייצוג נשים בספורט. הפתיחה חושפת את התלמידים ואת התלמידות להבניות חברתיות-תרבותיות המסלילות אותנו, גברים ונשים כאחד, לענפי ספורט מסוימים, למשל בנים לכדורסל ובנות למחול. מטרתה לבחון מחדש את המציאות הרווחת בתחום זה וכן לבחון את הקיים בתחומי חיים נוספים.

היחידה מטפחת מיומנויות הנדרשות מהלומדים ומהלומדות לתפקוד במציאות המשתנה במאה ה-21: לומדת עצמאית/ בעלת השקפת עולם ערכית וביקורתית. לומדת המסוגלת לעבוד בצוות, לנהל שיח מכבד ומקדם.

ביחידה יש פעילויות העוסקות בסוגיות לשוניות שונות: הבנת הנקרא, כתיבת טיעון, דיבור בציבור, שם המספר ועוד, ומשולבים בה הבחנה בין דעה לעובדה, למידת עמיתים ומתן משוב על התוצרים.

לשימוש המורה והתלמידות/ים - קישורים למקורות מידע, לסרטונים ולכלים דיגיטליים.

על המורה לבחון את החומרים ולבחור מתוך ההיצע את הפעילויות המתאימות לכיתה ולאוכלוסיית בית הספר בהתאם לשיקול דעתה/דעתו.

מטרות היחידה

ציר אורייני

- כתיבת טיעון
- דיבור בציבור
- הבנת מילים וביטויים בתוך הקשר
- ייצוגים גרפיים

ציר לשוני

- שם המספר
- פעיל סביל
- שמות הפעולה
- תפקידי הבינוני
- קשרים לוגיים

כלים מקוונים

- בניית מצגת ויצירת כרזה (glogster)
- QR קוד
- שאלון מקוון (google-forms)
- צפייה בסרטונים

פעילות 1

שיעור פתיחה

עבודה בקבוצות:

נחלק את הכיתה ל 4 קבוצות.

למורה: כדי למנוע חלוקה מגדרית של הכיתה (בנות יבחרו בלט ובנים - כדורגל) מומלץ שהחלוקה לקבוצות תהיה בהגרלה. בפעילות זו שתי הצעות:

הצעה א: שימוש בכלי מתוקשב ליצירת כרזה (מצגת, [גלוגסטר](https://glogster.com) glogster)

נבקש מכל קבוצה לעצב כרזה ובה ייצוגים המייחדים את ענף הספורט שקיבלו, למשל כותרות, תמונות, כתבות.

במליאה: כל קבוצה תציג את הכרזה שהכינה.

בתום הפעילות מומלץ לתלות את הכרזות בכיתה.

הצעה ב: יש להתארגן מראש עם מגזינים שעוסקים בספורט.

כל קבוצה תקבל בריסטול, צבעים, עתונים ועוד. במרכז הבריסטול יהיה כתוב אחד מענפי הספורט הבאים: כדורגל, בלט, היאבקות, התעמלות אומנותית, שחייה.

נבקש מכל קבוצה לעצב כרזה ובה ייצוגים המייחדים את ענף הספורט שקיבלו, למשל כותרות, תמונות, כתבות.

במליאה: כל קבוצה תציג את הכרזה שהכינה.

בתום הפעילות מומלץ לתלות את הכרזות בכיתה.

נשאל:

🌸 התבוננו בכרזות ועמדו על ההבדלים העולים מהן לגבי כל אחד מענפי הספורט:

מה אנחנו רואים (דמויות, לבוש, שפת גוף, הבעות פנים)? האם יש כרזות זהות? אם כן, מה דומה למה ומה שונה ממה?

האם הכרזות משקפות את המציאות?

🌸 מהתבוננות בכרזות האם אפשר להבחין בין ספורט "נשי" לבין ספורט "גברי"? חשבו על ענפי ספורט נוספים. האם גם אותם אפשר למיין לפי מגדר?

🌸 שערו מדוע אנו עושים חלוקה זו?

👩‍🏫 **למורה:** התשובה אינה חד משמעית. הכוונה לערער על הקיים ולעורר את חוש הביקורת כלפי ה"מובן מאליו". להבין שמדובר בהבניות חברתיות שהחברה שבה אנו חיים מکتובה ולא בכישרון מולד, כלומר אם נולדתי זכר - אהיה טוב בהיאבקות ואם נקבה - אהיה טובה בבלט.

(נספח א - מושגים במגדר)

🌸 באילו דרכים, לדעתך, החברה מבנה סטריאוטיפים מגדריים, כלומר כיצד אנחנו למדים מה נתפס נשי ומה נתפס גברי?

👩‍🏫 **למורה:** מגיל צעיר מאוד הילדים והילדות יודעים את מינם הביולוגי ואת מערכת הציפיות החברתיות המתבססת עליו, למשל בן בגיל 4 יודע מה מצופה ממנו מבחינת לבוש, משחקים, הבעת רגשות ועוד. וכך לגבי בת באותו גיל. תהליך הלמידה וההפנמה את התרבות ואת תפיסותיה נקרא הבניה חברתית. ההבניות החברתיות לגבי מגדר הן, בין היתר, תוצאה של אינטראקציה עם סוכני חברות: הורים, מורים/ות, אמצעי תקשורת, פרסומות, שירים, סרטים ועוד.

כדי לחזק את ההבנה של המושגים "סטריאוטיפים מגדריים" ו"הבניות חברתיות" אפשר לשלב משחק מתוך [פרקטיקה של תרגילי עמדות](#) (נספח ב – היגדים במגדר).

פעילות 2

1. שאלות הבנה המתבססות על צפייה בסרטונים :

לפניכם שני סרטונים. צפו בהם וענו על השאלות שאחריהם :

[נשים בספורט הישראלי](#) 🧠

א. לפי הסרטון, אילו חסמים חברתיים עומדים בפני בנות שבחרות לעסוק בספורט?

ב. האם בפני בנים הבוחרים לעסוק בספורט עומדים אותם חסמים? פרטו.

[ספורט נשים : זקוק לאפליה מתקנת](#) 🧠

המראיין: "הפערים בין נשים וגברים באותם ענפי ספורט עצומים. אפליה או שספורט נשים מעניין פחות?"

א. לפי הסרטון, מה המפתח לחלוקת התקציבים בספורט?

ב. בסרטון מוזכר הביטוי "הביצה והתרנגולת". הסבירו ביטוי זה בהקשר לספורט (תוכלו להיעזר במילים עניין ותקציבים).

ג. הדגימו את הביטוי "הביצה והתרנגולת" מתחום חיים אחר.

ד. הסבירו את הניב הקהל מצביע ברגליו.

2. עיינו במדורי ספורט שונים וענו על השאלות הבאות :

1. כמה כתבות עוסקות בספורט נשים לעומת ספורט גברים?

2. לפי הכתבות, באילו ענפי ספורט עוסקים גברים ובאילו נשים?

3. כמה מן הכותבים במדורים הללו הם גברים וכמה נשים?

3. התבוננו בתרשים "שיעור הספורטאים והספורטאיות הפעילים" מתוך מדד המגדר 2019, עמ' 4

א. איזו מסקנה אפשר להסיק מן התרשים ומן הנתונים שמצאתם בשאלה 1?

ב. השוואה בין שיעור הספורטאים לשיעור הספורטאיות בין השנים 2006 - 2019.

לפניכם שני זוגות של משפטים:

• שיעור הספורטאיות בין השנים 2006 - 2019 עלה.

• שיעור הספורטאים בין השנים 2006 - 2019 ירד.

• שיעור הספורטאיות בין השנים 2006 - 2019 עלה.

• שיעור הספורטאים גבוה יותר.

חברו את שני המשפטים למשפט אחד בעל קשר לוגי מתאים.

ציינו את סוג הקשר בכל אחד מהמשפטים שחיברתם.

ציינו את סוג המשפט שכתבתם.

פעילות 3

לפניכם שלושה טקסטים :

טקסט 1 - נשים בספורט: מי צריך מכסות

טקסט 2 – נשים במשחקים האולימפיים: לא עוד מיעוט מבוטל

טקסט 3 – אפליית נשים בתקציבים לקבוצות ספורט

1. בטקסט 1 הכותבת מציינת שתי סיבות למספרן המועט של נשים בעמדות קבלת החלטות.

א. ציינו את הסיבות.

ב. העתיקו מטקסט 3 פסקה ג משפט התומך באחת מהסיבות שכתבתם בסעיף א.

2. בטקסט 1 הכותבת מתייחסת לאסטרטגיות להגדלת מספר הנשים בספורט. אחת מהן היא **האחריות האישית**, ולפיה "כל אישה בספורט צריכה ליטול אחריות אישית לשיפור ההזדמנויות למעורבותן של נשים בספורט".

א. כיצד רעיון זה בא לידי ביטוי בחייהן של הספורטאיות **נילי בלאק, אלופת העולם באגרוף תאילנדי, וליך אסולין, שופטת כדורגל** (בדרכה, סדרה דוקומנטרית, הטלוויזיה החינוכית, פרק 3)

ב. כיצד תוכלו במציאות היום-יום שלכם ליישם את "האחריות האישית" כפי שהיא מוצגת בסדרה?

ג. הכותבת מעלה חמש דרכים נוספות לפתרון בעיית הייצוג הנשי המועט בספורט. בחרו בדרך הטובה ביותר לדעתכם, והסבירו מדוע היא עדיפה על פני הדרכים האחרות.

3. בטקסט 1 נכתב: " ... נשים נמצאות בתת-ייצוג בעמדות מנהיגות בחברה בכלל".

הביאו דוגמות לקביעה זו מתחומי חיים שונים שאינן מופיעות במאמר (תוכלו להיעזר במדד המגדר 2019)

4. קראו את טקסט 2 וענו על השאלות הבאות :

א. מה הייתה תפיסתו של הברון פייר דה-קוברטן לגבי השתתפות נשים בספורט?

ב. לפי טבלה 1 "נשים במשחקים האולימפיים בשנים 1896 – 2008", האם חל שינוי בתפיסה שרווחה ב 1896? הוכיחו את קביעתכם (תוכלו להוסיף מידע אישי).

ג. הציגו תפיסה חברתית בתחום אחר שלדעתכם יש לשנותה כדי להביא לשוויון מגדרי, והציעו לפחות דרך אחת שתוביל לשינוי.

ד. "בהמשך לגישה שהייתה נטועה אז, שנשים וספורט אינם הולכים יד ביד, האמין הברון פייר דה-קוברטון, מחדש המשחקים, שספורט חייב להיות נחלתם הבלעדית של גברים בלבד ואסור על נשים להשתתף במשחקים".

המירו את הצירוף "אינם הולכים יד ביד" במילה או בצירוף אחר בלי לשנות את משמעות המשפט.

5. א. מהי הטענה המרכזית העולה מטקסט 3 פסקה ג?

ב. הביאו שני ביסוסים לטענה מתוך הטקסט.

6. ציינו על פי טקסט 2 וטקסט 3 שתי השפעות חיוביות של הספורט על בני האדם.

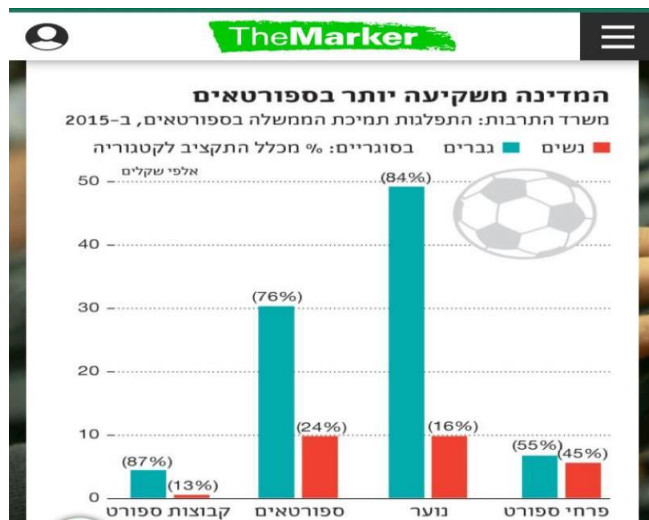
טקסט 2 השפעה 1 _____

_____ השפעה 2

טקסט 3 השפעה 1 _____

_____ השפעה 2

7. לפניכם תרשים ובו נתונים על התפלגות תמיכת הממשלה בספורטאים ב-2015.

(דה-מרקר, 6.11.2016)

- א. איזו פסקה בטקסט 3 מחזקת את הנתונים שבתרשים.
- ב. בטקסט 3 פסקה ד מוזכרים שני מושגים: "עיוורון למגדר" ו"העדפה מתקנת". הסבירו את הבעיה והציגו את הפתרון לפי עמדת האגודה לזכויות האזרח. השתמשו במושגים "עיוורון למגדר" ו"העדפה מתקנת".
8. א. בטקסט 1 כתוב: "הסיבה העיקרית שבעטיה נכשלו המכסות היא מיעוט נשים בעמדות בכירות בספורט". כתבו מילה שיכולה להמיר את המילה "בעטיה" ושמרו על משמעות המשפט.
- ב. בטקסט 2 כתוב: "... ואמנם הלחץ נשא פרי, והוועד התרכז והציע סיוע רב יותר לנשים השואפות להשתתף במשחקים האולימפיים". מה פירוש הצירוף "נשא פרי"?

פעילות 4

שם המספר

לפניכם משפטים ובהם מספרים מודגשים. כתבו במילים את המספרים המודגשים.

א. באטלנטה 1996 הוכפל כמעט מספר הספורטאיות שהשתתפו במשחקים והגיע ל-42% מסך כל הספורטאים.

ב. רק ל-63 משלחות אולימפיות היו נושאות דגל בטקס הפתיחה של משחקי בייגינג 2008 . (הוסיפו ניקוד)

ג. ביום 18 בפברואר 2019 הוגשה לבית המשפט בבאר שבע עתירה נגד האפליה בתקציבים לקבוצת הכדורגל נשים.

ד. מספר המדינות שיוצגו על ידי נשים במשחקים האולימפיים משנת 1976 עד 2008 גדל פי 3 .

פעילות 5

1. לפניכם משפטים ובהם פעלים סבילים מודגשים :

א. עם השנים הופנמו תובנות אלו.

ב. למשחקים האולימפיים צורפו הגיודו בשנת 1992 והכדורגל ב 1996.

ג. במשך שנים נשים לא הורשו להשתתף בהיאבקות ובאגרוף.

ד. אושרו שלוש קטגוריות משקל לנשים באגרוף.

בטבלה שלפניכם כתבו את הבניין של כל אחד מן הפעלים, וכתבו כל פועל בצורתו הפעילה. שמרו על הזמן ועל הגוף של הפועל.

הפועל הסביל	הבניין	צורת הפעיל
הופנמו		
צורפו		
הורשו		
אושרו		

2. לפניכם קטע מטקסט 2, פסקה א. העתיקו מן הקטע ארבעה שמות הנוטים במשקלי שמות הפעולה, וציינו את הבניין של כל שם פעולה :

המשחקים האולימפיים ביוון העתיקה ... היו אירוע יווני פנימי בלבד, וההשתתפות בהם הייתה נחלת גברים בלבד. נשים לא הורשו להשתתף, ועל נשים נשואות אף נאסר לצפות במשחקים. אלה שנתפסו מציצות הוצאו להורג. ענפי הספורט דאז היו זריקות דיסקוס, היאבקות, אגרוף, פאנקרטיון (שילוב בין היאבקות לאגרוף), ריצה, קפיצה לרוחק, הטלת כידון ומרוץ מרכבות. המנצחים זכו לזרים מענף של זית. לסכומי כסף, לכבוד מלכים ולהערצה. המפסידים לא קיבלו דבר כיוון שביוון העתיקה לא היה קיים המושג השתתפות למען השתתפות.

שם הפעולה	הבניין

3. לפניכם קטע ובו צורות בינוני בתפקידים שונים. מצאו ארבע צורות וכתבו מה חלק הדיבור של כל אחת מהן:

הספורט מנוהל על ידי גברים, ואם נשים מעוניינות לשנות את המצב הן צריכות לעבוד עם המנהלים בפועל כיום, כולל שימוש בגברים כמנחים מכיוון שמנחים אמורים להיות מסוגלים להשיא עצות ולהנחות את המתמחים שלהם לגבי הדרך שבה ניתן להתקדם בתחום הספורט. בהתחשב בכך שנשים מעטות כל כך הצליחו בכך, הרי תפקידם של גברים כמנחים הוא תפקיד מכריע.

פעילות 6

הבעה בכתב 📝

1. א. מה בין שוויון לצדק? האם תנאים שווים לכול הם צדק? נמקו. תנו דוגמה מחייכם.
ב. לפניכם תמונה. התבוננו בה, והשיבו על השאלות:

1. מה רואים בכל אחת מן התמונות? ציינו לפחות שלוש עובדות.
  2. תארו כל אחת מן התמונות בשניים-שלושה משפטים.
  3. נסחו פסקת השוואה, ובה התייחסו לשתי התמונות. (תוכלו להשתמש במילות הקישור: בעוד ש... ואילו, לעומת זאת)
  4. תנו כותרת לכל תמונה.
- ג. האם אתם מחזיקים עדיין באותה דעה שהבעתם בסעיף א? אילו אמצעים בתמונה מחזקים את דעתכם?

2. מטלת כתיבה

- בחרו באחד מן הנושאים א - ג, וכתבו עליו מאמר בהיקף של 200-300 מילים.
- א. הוועד האולימפי והיחידה לספורט הישגי שמו להם למטרה לקדם את ספורטאיות ההישג, לשפר את הישגיהן ולהעצים מאמנים ומאמנות לנשים. רק ההבנה והקבלה שנשים אינן דומות לגברים, לא מבחינה פיזיולוגית ולא מבחינה מנטלית או נפשית, ושלהן איכויות שונות, מניעים שונים, תוצאות וכלים שונים, יאפשרו את מיצוי הפוטנציאל שלהן. **ספורטאיות אינן ספורטאים ממין נקבה אלא נשים העוסקות בספורט**. (מתוך טקסט 2 פרויקט אתנה)
- כתבו מאמר טיעון ובו דונו בשאלה האם יש לתת תנאים שונים לגברים ולנשים כדי לאפשר הזדמנויות שוות. נמקו את דבריכם ובססו אותם גם מתחומי חיים אחרים.

או

ב. ייצוג הזמרות בישראל נמוך מזה של הזמרים. בפסטיבלים רבים ברחבי הארץ, כגון מופעי חוצות היוצר בירושלים, המצעד השנתי של גלגל"צ, ניתן לראות בעיקר זמרים-גברים. כתבו מאמר טיעון, הביעו בו את דעתכם על אודות הסיבות לפער בייצוג הזמרות לעומת הזמרים והציעו דרכים לשינוי המצב. נמקו את דבריכם ובססו אותם.

א

ג. השפה העברית רואה בצורות הזכר מעין ברירת מחדל הפונה לגברים ולנשים כאחד, כך גם לשון הפנייה בזירות השונות בבית הספר היא לשון יחיד-זכר: במסמכים רשמיים, בחוברות, בעבודות, במבחנים ובפנייה בעל-פה בשיעור. יש הטוענים ששפה מעצבת את התודעה ואת התרבות ומעבירה מסרים גלויים וסמויים, לפיכך יש למצוא פתרונות לניסוח שוויוני, למשל שימוש ברבים (כתבו), בלכסנים (מנהל/ת) וכדומה.

כתבו מאמר טיעון, והביעו בו את דעתכם כיצד ראוי לפנות לקהל בבית הספר ומחוצה לו, התייחסו לפנייה בעל-פה ובכתב. נמקו את דבריכם ובססו אותם.

פעילות 7

דיבור בציבור: קושי הוא הזדמנות

לעתים קושי הוא הזדמנות לעשות משהו חדש. גם המציאות שנכפתה עלינו בימי הקורנה הוכיחה שוב שמעז יוצא מתוק, ושקושי יכול להביא לשינוי חיובי.

א. לפניכם סיפורם של אולסיה ולאדקינה ושל סטיב ג'ובס. קראו את הקטע שלפניכם וצפו בסרטון.

אולסיה ולאדקינה אמנם רק בת 28, אך היא הספיקה לעבור כמה דברים מצערים במהלך חייה. בזמן טיולה ברחבי תאילנד, אולסיה איבדה את ידה השמאלית וגם את בן זוגה. ולאדקינה שאהבה מאוד לשחות, לא ויתרה על התחביב ובשנת 2008 השתתפה באולימפיאדת הנכים בבייג'ין, קבעה שיא עולם חדש וזכתה במדליית זהב בשחיית חזה במקצה של 100 מטר. אגב, עד היום אולסיה מסרבת להשתמש בתותבת ליד, שכן היא יכולה לעשות הכול באופן מושלם גם עם יד אחת. אין ספק שהאישה הזו מהווה מודל חיקוי מצוין לכל אחד ואחת מאיתנו.

סטיב ג'ובס, מייסד חברת אפל, מספר על הרגע הקשה שבו פוטר מהחברה שאותה ייסד, ועל הדרך שעשה כדי להתגבר על הקושי.

[השיעור החשוב ביותר בחיים לכולם](#)

 ב. בזוגות:

1. שתפו בתחושות ובמחשבות שעלו בכם בעקבות קריאת הקטע והצפייה בסרטון.
2. דונו בהיגד **קושי הוא הזדמנות**. חשבו על דוגמות נוספות מניסיון חייכם או מניסיונם של מכרים המאוששות את הנאמר בהיגד או דוחות אותו.

  ג. הצטוותו לזוג נוסף (אפשר גם לשני זוגות):

שתפו במה שעלה בקרב הזוגות האחרים. האם הרוב נוטה לראות את הקושי או את ההזדמנות? הסבירו את דבריכם ובססו אותם על דוגמות.

ד. **דיבור בציבור** - הציגו במליאה את הדברים שעלו בקבוצה. לשם כך כל אחד ואחת בקבוצה יבחרו לעצמם משימה מתוך רשימת המשימות לפי כישוריהם:

הצגת הדברים במליאה

תכנון וארגון המידע

איסוף חומרים התומכים בדברים (למשל כתבות, מחקרים, נתונים ועוד)

הערה: אפשר להכין מצגת מלווה להרצאה

ה. התלמידים המאזינים ישימו לב למרכיבי הדיון וימלאו משוב.

אפשר להיעזר בקישורים שלפניכם: [מחונן להערכת הרצאה](#)

[מחונן להכנת מצגת מלווה הרצאה](#)

[פרקטיקה שיתוף התלמידים בבניית מחונן או כלי הערכה](#)

הערה: אפשר גם להוסיף משימה לחבר [שאלון מקוון](#) ולהפיץ בין הורים ותלמידים/ות על עיסוקם בספורט.

בשאלון אפשר להתייחס לשאלות הבאות:

האם הנך עוסק/ת בספורט היום? אם כן, באיזה תחום?

באילו ענפי ספורט עסקת בעבר?

האם רצית לעסוק בענף אחר? אם כן, מדוע לא עסקת בו?

האם פרשת? אם כן, למה? באיזה שלב?

מושגי יסוד:

מין (sex) - מושג המתאר את הזכר או הנקבה, על פי מאפיינים פיזיולוגיים ואנטומיים. לדוגמה לבנים יש פיך ואשכים ולבנות - פות ורחם.

מגדר - באנגלית, Gender: מושג המתאר את ההבחנות בין גבר לאישה שהן תלויות חברה ותרבות. מערכת הציפיות מ'גבר' ומ'אישה'. לדוגמה מאישה מצופה להיות עדינה ורגישה ומגבר - חזק ומחוספס.

הבניה חברתית - תהליך הלמידה וההפנמה של כל בני האדם מגיל ינקות את התרבות ואת התפיסות הרווחות. ההבניה החברתית נרכשת דרך אינטרקציות חברתיות בין בני האדם והתרבות שבה הוא/היא חיה.

סטראוטיפים מגדריים- תבניות חשיבה שגורות, נוקשות וכוללניות המייחסות לגבר או לאישה אפיונים, תכונות אישיות והתנהגויות "טיפוסיות" לפי המין הביולוגי, למשל נשים מעוניינות במערכת יחסים זוגית לטווח ארוך וגברים מעוניינים במין בלבד; גבר צריך להרוויח שכר גבוה יותר, ואילו האישה צריכה לטפל בילדים ובבית.

פמיניזם - מערכת של אמונות ורעיונות המשויכות לתנועה חברתית המתייחסת לאפליית נשים ונאבקת נגדה כדי להשיג שוויון זכויות בין נשים לגברים.

שוביניזם/סקסיזם - שוביניזם גברי הוא האמונה בעליונות טבעית של המין הגברי והצדקת העדפתו על פני המין הנשי.

החפצה - התייחסות אל אדם, גבר או אישה, כאל חפץ או רכוש.

אלימות מגדרית - כמו כל אלימות היא פעולה של כוחנות ושליטה, והיא מופעלות על רקע מגדרי בדרך כלל כלפי נשים. נשים חשופות לאלימות מגדרית ברבדים שונים של התרבות שלנו: בתקשורת, בכלכלה, בשפה ובפוליטיקה, ושורשיה כה עמוקים שפעמים רבות קשה לנו להבחין בה. **לחץ חברתי** - שינוי בהתנהגותו של אדם כתוצאה מקונפליקט בין הרצון שלו/ה לעשות מה שהוא/היא רוצה, מה שהוא/היא מרגישה/ה שנון ל/ה, לבין הצורך להתנהג כפי שהחברה דורשת ממנו/ה.

להט"ב - ראשי תיבות של מגדרים שונים לסביות, הומואים, טרנסגינדר, בייסקסואלים

הומופוביה - פחד או סלידה מהומוסקסואלים ולסביות, מאורח חייהן/ם או מהתרבות שלהן/ם.

נספח ב – היגדים במגדר

- א. האחריות על תחזוקת הבית, הניקיון, הטיפול בילדים מוטלת על נשים.
- ב. האחריות על פרנסת המשפחה, הסידורים מול הבנקים מוטלת על גברים.
- ג. בספרי הלימוד יש ייצוגים "מסורתיים" של גברים ונשים, למשל נשים בתפקידי מזכירה, אחות, מורה וגברים בתפקיד כבאי, טייס, בנאי.
- ד. ההבדל המובהק בין גברים לנשים הוא במאפיינים הגופניים וביכולת הרבייה.
- ה. ביטוי תחושות ורגשות - קושי, עצב, בכי - זו תכונה נשית.
- ו. טבעי שבנים בוחרים בצעצועים, כגון מכונית, מטוס, לגו ובנות בוחרות בבובות, איפור, מטבח.
- ז. יש מיעוט נשים בספרי ההיסטוריה, ונשים מנהיגות מוצגות כתופעה חריגה.
- ט. בכנסת ה-23 יש 29 חברות כנסת ו 91 חברי כנסת, יש 8 שרות ו 34 שרים.
- י. המדיה התקשורתית והשימושים השונים באינטרנט מפיצים את "המודלים הנכונים" לאופן שבו עלינו להיראות ולהתנהג בכל גיל.

נשים בספורט: מי צריך מכסות?

על אף שמספרן של הנשים בספורט הולך וגדל עם השנים, ובתחרויות חשובות הוא מגיע לכ- 50%, הרי בכל הקשור לעמדות ניהול בכירות בגופי ספורט לאומיים ובין-לאומיים ולתפקידים שבהם מתקבלות החלטות הנשים מהוות מיעוט מבוטל. גם עקרון המכסות (quotas), הקובעות את שיעור הנשים בגופים אלה - נכשל. מה אפוא יכולות וצרכי הנשים עצמן לעשות לשינוי המצב? מתברר שלא מעט...

פרופ' לי רובינסון, ראש החוג למינהל ספורט, אוניברסיטת סטירלינג, סקוטלנד

פסקה א שיעור השתתפותן של נשים בספורט גדל משמעותית לאורך השנים. מאז המשחקים האולימפיים באטלנטה 1996 הוכפל כמעט מספר הספורטאיות שהשתתפו במשחקים והגיע ל-42% מסך כל הספורטאים. עם זאת בתחומים מסוימים מצב הנשים בספורט עדיין טעון שיפור. רק ל-63 משלחות אולימפיות היו נשאות דגל בטקס הפתיחה של משחקי בייגינג 2008, ורק ב-9 מתוך 203 משלחות עמדו נשים בראש המשלחת. נוסף לכך חרף העובדה שכיום ישנן שתי נשים בהנהלת הוועד האולימפי הבין-לאומי (IOC) - נאוול אל מוטאוואקל (ממרוקו) וגוניה לינדברג (משוודיה), הרי בכל הקשור לייצוג נשים בניהול הספורט המצב לא השתפר משמעותית.

פסקה ב אף שהוועד האולימפי הבין-לאומי טוען שהוא עומד במכסת ה-"20%" של ייצוג נשים בעמדות מפתח של מקבלי ההחלטות בארגון, ובשנת 2014 הוא הוסיף 22 נשים לוועדותיו השונות, רק ב-9 ועדים אולימפיים לאומיים משמשות נשים כנשיאות, ול-23 ועדים בלבד ישנן מזכירות כלליות (secretary generals). בהתאחדויות הספורט הבין-לאומיות (IF) המצב אף גרוע יותר - 6 נשים בלבד משמשות כנשיאות או כמזכירות כלליות.

פסקה ג אמנם ישנן לא מעט הצלחות, כגון מינוין של שתי נשים לצוות הבכיר של הנשיא ה - IOC תומאס באך, אך ברור לכל שנשים אינן נמצאות באמת בספורט. לדוגמה בטקס הפתיחה של הכנס הבין-לאומי השישי של קבוצת העבודה העולמית (Group world working), הדנה בהיבטים שונים של נשים בספורט, עלה תומאס באך על הבמה, ואחריו נשיא הוועד הפראלימפי בתחום האימון, נשים סובלות מתת-ייצוג כמאמנות עילית, וישנן אף פחות מכך בתפקידים בכירים ברמה הבין-לאומית. מיעוט הנשים בעמדות בעלות "פרופיל גבוה" מסייע אך במעט בשינוי של תפיסת הספורט כסביבה הנשלטת על-ידי גברים, או מקדם את הספורט כתחום אטרקטיבי לנשים כספורטאיות, מתנדבות, מאמנות או מנהלות.

כישלון המכסות

פסקה ד המנגנון היחיד שיושם במיוחד כדי לטפל במספרן של הנשים בעמדות קבלת החלטות (המכסות לנשים) נכשל בעבודתו. זה אינו מפתיע. המכסות לא יכלו להצליח אף פעם מסיבות שונות: * **תת ייצוג בחברה** - קודם כול - נשים נמצאות בתת-ייצוג בעמדות מנהיגות בחברה בכלל. לדוגמה - רק ב - 19% מהמדינות ישנן מנהיגות לאומיות; שיעור הנשים בפרלמנטים של 52

מדינות נמוך מ-10%, ול-10 מדינות אין כלל נשים בפרלמנט. כך שניתן לטעון שתחום הספורט משקף למעשה את מעמד הנשים בחברה כולה.

* מיעוט נשים בעמדות בכירות בספורט - באשר לתחום הספורט, הסיבה העיקרית שבעטיה נכשלו המכסות היא מיעוט נשים בעמדות בכירות בספורט. כדי שזה יקרה יש צורך במאגר נרחב יותר של נשים המעוניינות למלא תפקידים כאלה. צריך להיות שינוי משמעותי מהשלבים הראשונים ואילך - בשלבי הגיוס, ההכשרה, ההתמחות והשכר. בשל מגוון סיבות המוכרות היטב נשים רבות אינן מנסות למצוא תפקידים או משרות בכירות בתחום הספורט. מחקרים מראים שנשים מגישות מועמדות רק למשרות שעונות על-פי תחושתן, ב-100% על הקריטריונים שצוינו, גברים, לעומת זאת, יגישו מועמדות גם אם לדעתם הם עונים רק על 60% מהדרישות, ובכך למעשה מנציחים את הבעיה. ללא "אספקה" קבועה של נשים המעוניינות להיבחר, הרי היקף של "20%" בתפקידים כאלה נראה כמטרה קשה מאוד להשגה.

המבחנים ותהליכי הגיוס לבחירת מנהיגות בספורט פועלים אף הם נגד הנשים: מערכת בחירות מתבססת על עבודת שתדלנות, ונשים אינן כל כך טובות בתחום זה. האסיפות הכלליות נשלטות בידי גברים, וכידוע, אנשים נוטים לבחור באנשים הדומים להם. כל זמן שלא יהיו יותר נשים בעלות ניסיון באסיפות כלליות, לא סביר שמספר הנשים העומדות לבחירה יגדל משמעותית. מיעוט נשים בדרגים הגבוהים ביותר של הספורט משמעותו פחות מודלים לחיקוי בעבור נשים צעירות יותר, וכך הסיפור חוזר על עצמו במעגל אין-סופי.

"מלכוד 22"

תחום הספורט עצמו אינו מהווה סיבה התומכת באמת ובתמים בהתקדמותן של נשים לעמדות הנהגה. לעתים קרובות זהו 'מלכוד 22' (מצב שבו אין מנצחים) לנשים ברמות הגבוהות של הספורט. ההנחה היא שתכונות גבריות, כגון תוקפנות ותחרותיות נדרשות בעמדות ניהול, אך נשים המציגות תכונות אלה אינן זוכות לאותן הזדמנויות כשל גברים. גרוע מכך אם במקרה מתקבלות נשים לתפקידי ניהול, עמיתיהם מסתכלים עליהן, לעתים, "מלמעלה למטה" בשל התכונות הגבריות הללו. לרוב זו גם סביבת עבודה עוינת מבחינת השפה שמשתמשים בה והמקומות שבהם נערכים אירועי ספורט. אם לנסח זאת בפשטות, נשים נוטלות על עצמן בדרך כלל עבודות רבות יותר הקשורות לבית, ולכן יכולתן להתחייב לעמדות בספורט עשויה לעמוד במבחן קשה יותר בהשוואה לעמיתיהן הגברים.

ולבסוף ניתן לומר שכל הרעיון של "וועדה לנשים בספורט" החמיר עוד יותר את הבעיה משום שהוא מאפשר לוועדים האולימפיים הלאומיים להעביר את 'בעיית הנשים' לוועדה זו מבלי ליטול אחריות למציאת פתרונות. בנוסף הוועדה יכולה להצביע על נוכחותה של אישה ולהתעלם מהעובדה שהיא לא הגיעה באמצעות הליך "נורמלי" הממשיך לגייס גברים. וכך תיוגן של נשים כקבוצה ייעודית החמיר את הבעיה שאותה אמורה הייתה הוועדה לפתור.

אסטרטגיות להגדלת מספר הנשים בספורט

אם כן, מכסות אינן עובדות. אז מה כן עשוי לעבוד? ישנן כמה אסטרטגיות שסייעו להגדיל בהדרגה את מספר הנשים בעמדות בכירות בספורט.

- א. אחריות אישית.** כל אישה בספורט צריכה ליטול אחריות אישית לשיפור ההזדמנויות למעורבותן של נשים בספורט, ואם הן עצמן לא תעשינה מאמצים אמתיים, מדוע יעשה זאת מישהו אחר עבורן?
- ב. 'נטוורקינג' (networking רישות).** נשים צריכות לעשות עבודת נטוורקינג (יצירת קשרים ושיתופי פעולה באמצעות שימוש ברשתות חברתיות ובמפגשים חברתיים). נטוורקינג טוב יותר צריך להיות הרבה יותר מסתם חלוקה של כרטיסי ביקור. נשים צריכות לפצות על העובדה שספורט הוא עדיין תחום הנשלט על-ידי גברים בעצם היותן טובות יותר מגברים ביצירת קשרים ובהצגת עצמן בצורה אפקטיבית. נטוורקינג נתפס כדרך המובילה לתפקידים חדשים, לחוזים חדשים ולעמדות חדשות בארגונים השונים, והוא נוצל על ידי גברים בעשורים האחרונים כדי לקדם את שאיפותיהם. נשים, לעומתם, הן הרבה יותר איטיות בכל הקשור להצטרפות ל-'old boys network' או ביצירת רשתות של נשים, המסייעות לפיתוח קריירה וליצירת הזדמנויות חדשות. ישנן סיבות רבות לכך. עבודת נטוורקינג עשויה להיות אגרסיבית כשאנשים מבצעים אותה מתוך כוונה לקדם את עצמם על חשבון אחרים. פעילויות רבות של נטוורקינג מתרחשות בסביבות שבהן נשים אינן חשות בנוח או שאינן מתקבלות בברכה. כך או כך, הסיבה העיקרית שבעטיה נשים אינן מבצעות נטוורקינג היא העובדה שהן ניסו אותה וזה לא עבד. כפי שצוין, זו אינה חלוקה של כרטיסי ביקור, שלאחריה מחכים להגעתן של הזדמנויות. נטוורקינג צריך להיות ממוקד בזיהוי היתרונות בעבור כל הצדדים ובניצולם. והחשוב ביותר - נשים צריכות לעשות עבודת נטוורקינג עם גברים. מכיוון שרשתות של ספורט עלית נוטות להיות גבריות בעיקרן, נשים נוטות לתופסן כפחות נגישות, ולכן נוטות ליצור נטוורקינג רק עם נשים אחרות.
- ג. שימוש בגברים כמנחים.** הספורט מנוהל על ידי גברים, ואם נשים מעוניינות לשנות את המצב הן צריכות לעבוד עם המנהלים בפועל כיום, כולל שימוש בגברים כמנחים, מכיוון שמנחים אמורים להיות מסוגלים להשיא עצות ולהנחות את המתמחים שלהם לגבי הדרך שבה ניתן להתקדם בתחום הספורט. בהתחשב בכך שנשים מעטות כל כך הצליחו בכך, הרי תפקידם של גברים כמנחים הוא מכריע.
- ד. ניצול הניסיון הספורטיבי.** יש צורך בקידום מעשי של ספורטאיות הפעילות בספורט, בעיקר אלו הנמצאות בשלהי הקריירה שלהן. כיוון שבסיום הקריירה הן בוחרות במקצועות אחרים, כולל אימהות, הספורט בכלל וספורט הנשים בפרט מאבד חלק ניכר מהניסיון התחרותי שלהן. ניצול היתרונות של העיסוק בספורט עלית או התנדבות בתחום זה יסייעו להתמודד עם הבעיה ואף יעזרו לספורטאית להתנהל לאחר הפרישה.
- ה. "נראות" בספורט.** על הנשים "להיראות" בספורט, כלומר להתנדב לתפקידי מפתח כאלה הניתנים בדרך כלל לגברים, ואף פעם לא לאפשר לאדם אחר (גבר או אישה) לזכות באשראי על העבודה. מעניין לציין שכאשר נשים מתארות כיצד התנהל ארגון של אירוע הן אומרות "אנחנו עשינו..." ואלו כשגברים מתארים זאת הם אומרים "אני עשיתי...". נשים צריכות לכלול יותר "אני" בשיחות שלהן. הן אף צריכות להיות טובות ביותר בכל תפקיד שהן נוטלות על עצמן בתחום הספורט, מכיוון שטעויות נשכחות רק לעתים נדירות, והזדמנות שנייה קשה למצוא.
- ו. עצמאות.** נשים צריכות להתרגל לעבוד באופן עצמאי. עם זאת עד שיחול שינוי קיצוני לגבי נשים בעמדות בכירות בספורט - מעין "רעידת אדמה" - נשים ימשיכו לעבוד כמעט רק עם גברים

וישמשו כ'אישה שנבחרה על-פי המכסות'. יש לקבל את מס השפתיים הזה מכיוון שזה עדיף מאשר לא להיות שם כלל.

לסיכום נראה שמערכת המכסות אינה עובדת, עם זאת עדיף לשמור עליה מכיוון שהיא משמשת כמטרה לשאוף אליה. מובן שאין ערבות לכך שכל אסטרטגיה תעבוד. בכל מקרה, לא לנסות פשוט אינו עומד על הפרק.

חזרה לפעילות 3

נשים במשחקים האולימפיים: לא עוד מיעוט מבוטל

"אני לא מסכים להשתתפות של נשים בתחרויות. התפקיד המרכזי שלהן במשחקים האולימפיים צריך להיות הכתרת המנצחים", כך אמר הברון פייר דה-קוברטן, מחדש המשחקים האולימפיים של העת החדשה בשנת 1896. 116 שנים לאחר מכן, כמשחקי לונדון 2012, ישתתפו נשים בענף-הקרב האחרון שנמנע מהן עד הן - האגרוף.

הילה דוידוב M.B.A מנהלת פרויקט נשים "אתנה TOP TEAM"

פסקה א נשים וספורט ביוון העתיקה

המשחקים האולימפיים ביוון העתיקה שהחלו בשנת 766 לפנה"ס בעיר אולימפיה, היו אירוע יווני פנימי בלבד, וההשתתפות בהם הייתה נחלת גברים בלבד. נשים לא הורשו להשתתף, ועל נשים נשואות אף נאסר לצפות במשחקים. אלה שנתפסו מציצות הוצאו להורג. ענפי הספורט דאז היו זריקות דיסקוס, היאבקות, אגרוף, פאנקרטיון (שילוב בין היאבקות לאגרוף), ריצה, קפיצה לרוחק, הטלת כידון ומירוץ מרכבות. המנצחים זכו לזרים מענף של זית. לסכומי כסף, לכבוד מלכים ולהערצה. המפסידים לא קיבלו דבר, כיוון שביוון העתיקה לא היה קיים המושג השתתפות למען השתתפות (...). הרחם, כך האמינו במאות הקודמות, הוא האיבר הרגיש ביותר בגוף האישה, וכל קפיצה או פעילות ספורט עלולה לפגוע בו. כמו כן אימון עצים עלול לבלום את התפתחות האגן ולגרום לקשיים במהלך הלידה. הגניקולוגים סברו שאישה צריכה שרירים רפויים וגמישות. כל אימון גורם למתח באזור שרירי הבטן והאגן, כך שתהליך הלידה נעשה קשה יותר ולעתים בלתי אפשרי. ההבנה שאישה עלולה לאבד את יכולתה ללדת נבעה מהחשש שהיא תהפוך לגברית.

דה-קוברטן: ספורט לגברים בלבד

פסקה ב שנת 1896, המשחקים האולימפיים הראשונים של העת החדשה. בהמשך לגישה שהייתה נטועה אז, שנשים וספורט אינם הולכים יד ביד, האמין הברון פייר דה-קוברטן, מחדש המשחקים, שספורט חייב להיות נחלתם הבלעדית של גברים בלבד ואסר על נשים להשתתף במשחקים. "אני לא מסכים להשתתפות של נשים בתחרויות. התפקיד המרכזי שלהן במשחקים האולימפיים צריך להיות הכתרת המנצחים". לטענתו, השתתפות נשים בספורט "אינה מעשית, אינה מעניינת, אינה אסתטית ואינה נכונה". למרות התנגדותו של דה-קוברטן השתתפו נשים לראשונה במשחקים - בפריז 1900.

פסקה ג בשנת 1921 הקימה Alice milliat מצרפת את ההתאחדות העולמית לספורט לנשים ה-FSFI, ושנה לאחר מכן ארגנה משחקים אולימפיים לנשים בלבד על בסיס אותם הכללים של המשחקים לגברים - טקס פתיחה, הנפת דגלים וכיוצא באלה. קיומם של המשחקים לנשים (שנערכו גם לאחר 1921), כמו גם של משחקי העולם לנשים שהתקיימו במונטה קרלו בשנת 1921), כמו גם של משחקי העולם לנשים שהתקיימו המנטה קרלו בשנת 1921, שירת למעשה את האינטרס של FSFI - השפעה על התפתחות ספורט הנשים בעולם בכלל והפעלת לחץ על הוועד האולימפי הבין לאומי בפרט. ואמנם

הלחץ נשא פרי, והוועד התרכז והציע סיוע רב יותר לנשים השואפות להשתתף במשחקים האולימפיים.

בד בבד עם הגברת המודעות לתפקידן של הנשים בעולם ולמרות התנגדויות חזקות (גם של חלק מחברי התנועה האולימפית עצמה), הורשו עוד ועוד נשים להשתתף בענפים ובאירועי ספורט שונים ובמשחקים האולימפיים. עם זאת דה-קוברטן עצמו המשיך להצהיר בפומבי במשך כל חייו על התנגדותו להשתתפותן של נשים.

מאמר זה סוקר את השינויים הרבים שחלו בהשתתפותן של נשים בתנועה האולימפית, ענפים ואירועים חדשים שנוספו למשחקים האולימפיים והספורט לנשים "אתנה TOP TEAM" של היחידה לספורט הישגי.

עלייה מרשימה בהשתתפות נשים

טבלה 1 מציגה את הגידול בהשתתפותן של נשים במשחקים האולימפיים בשנים 1896 - 2008, בהיבט של מספר הספורטאיות, הענפים והמדינות ששלחו נשים למשחקים. העלייה המרשימה ביותר התרחשה בשני העשורים האחרונים. בשנת 1991 החליט הוועד האולימפי הבין-לאומי כי בכל ענפי הספורט החדשים המבקשים להיכלל בתכנית האולימפית יש לכלול אירועים לנשים. בבייג'ין 2008 נקבע שיא חדש של השתתפות נשים במשחקים: מתוך כלל 10,947 הספורטאים, 4,637 (כ-42%) היו נשים. ב-2010, שנתיים לאחר בייג'ין, התקיימו משחקי הנוער האולימפיים בסינגפור, ו-46% מכלל המשתתפים היו נערות. מגמה חיובית זו קשורה להרחבת תכנית האירועים על-ידי הוועד האולימפי הבין-לאומי, בשיתוף התאחדויות הספורט הבין-לאומיות והוועדה המארגנת, עובדה שתרחיב עוד יותר את השתתפותן של נשים במשחקים.

טבלה 1: נשים במשחקים האולימפיים בשנים 1896-2008: מספר הענפים לנשים ומספר המדינות שיוצגו גם על-ידי נשים

שנה	העיר המארחת	מספר הענפים	מספר המדינות שיוצגו ע"י נשים	מספר הספורטאיות	%	שנה	העיר המארחת	מספר הענפים	מספר המדינות שיוצגו ע"י נשים	מספר הספורטאיות	%
1896	אתונה	-	-	-	-	1896	רומא	6	45	611	11.4
1900	פאריז	2	5	22	2.2	1964	טוקיו	7	53	678	13.2
1904	סנט לואיס	1	1	6	0.9	1968	מכסיקו-סיטי	7	54	781	14.2
1908	לונדון	2	4	37	1.8	1972	מינכן	8	65	1059	14.6
1912	סטוקהולם	2	11	48	2	1976	מונטריאול	11	66	1260	20.7
1920	אנטוורפן	2	13	63	2.4	1980	מוסקווה	12	54	1115	21.5
1924	פריז	3	20	135	4.4	1984	לוס-אנג'לס	14	94	1566	23
1928	אמסטרדם	4	25	277	9.6	1988	סיאול	17	117	2194	26.1
1932	לוס-אנג'לס	3	18	126	9	1992	ברצלונה	19	136	2704	28.8
1936	ברלין	4	26	331	8.1	1996	אטלנטה	21	169	3512	34
1948	לונדון	5	33	390	9.5	2000	סידני	25	199	4069	38.2
1952	הלסינקי	6	41	519	10.5	2004	אתונה	26	201	4329	40.7
1956	מלבורן	6	39	376	13.3	2008	בייג'ין	26	203	4637	42.4

Women in the Olympic Movement, June 2011, International Olympic Committee*

עלייה במספר האירועים

פסקה ו

משנת 1900 ועד 1924 היה שיעור אירועי הספורט לנשים נמוך מ-10%. לאחר מכן החלה עלייה הדרגתית ורצופה באירועי הספורט לנשים, וב-1988 כבר השתתפו נשים ב-36.28% מהאירועים. באטלנטה 1996 עלה נתון זה ל-39.85%, ומשנת 2000, במשחקי סידני, עבר שיעור אירועי הספורט לנשים את מחסום ה-40%. בבייג'ין הגיע שיעור הנשים ל-45.4% מסך כל האירועים, והשיא צפוי בלונדון 2012 - 46.7% מאירועי הספורט הם גם לנשים.

עלייה במספר ענפי הספורט

פסקה ז

בד בבד עם הגידול במספר האירועים לנשים נוספו גם ענפים חדשים בהשתתפותן. לראשונה התחרו הנשים - בפאריז 1900, בטניס ובגולף. בהדרגה נוספו עוד מקצועות, ורק בשלב מאוחר נוספו כאלה הנחשבים כ'גבריים' כמו מירוץ המרתון. המרתון האולימפי הראשון לנשים התקיים רק במשחקי לוס-אנג'לס 1984 [באתלטיקה, למעט הליכה למרחק 50 ק"מ, קיים שוויון מלא בתכנית התחרויות (נשים מתחרות בקרב 7 וגברים בקרב 10)]. ענף האגרוף לנשים ייכלל לראשונה כספורט אולימפי לנשים במשחקי לונדון 2012. זהו ללא ספק מהלך היסטורי לקראת שוויון מגדרי מלא במשחקים האולימפיים.

לקראת משחקי לונדון 2012 המטרה: 50 - 50

פסקה ח

כשלוש עשרה אירחה לראשונה את המשחקים האולימפיים בשנת 1908 השתתפו בתחרויות רק 37 ספורטאיות. במהדורת 1948 (המשחקים הראשונים לאחר הפסקה של 12 שנה בגלל מלחמת העולם השנייה) אירחה לונדון 390 ספורטאיות כ-10%), ובפעם השלישית זו של 2012, יתקרב שיעור הספורטאיות לכ-50%. ואכן לקראת משחקי לונדון הצהיר יו"ר הוועד האולימפי הבין לאומי, ז'ק רוג: "המטרה האולטימטיבית שלנו בלונדון 2012 היא השתתפות של 50-50". עם זאת על פי נתוני הוועד האולימפי הבין-לאומי, קשה להאמין שהתנועה האולימפית תשיג מטרה זו בעיקר משום שהגידול בשיעור הספורטאיות בין המשחקים בעשור האחרון היה פחות מאחוז, והצפי עומד על 46.7 אחוז מכלל הספורטאים.

אגרוף - ענף חדש לנשים

פסקה ט

לקראת משחקי לונדון קיבל הוועד האולימפי הבין-לאומי מהתאחדויות הספורט הבין-לאומיות 17 בקשות לשינוי אירועי הספורט. הוועדה של תכנית המשחקים מטעם הוועד האולימפי הבין לאומי קבעה קריטריונים, המביאים בחשבון את העובדה שאותה בקשה לשינוי תגרום לעלייה בשוויון בין המינים. לפיכך אושרו 3 קטגוריות משקל לנשים באגרוף (השינוי הוא ירידה מ-11 ל-10 קטגוריות משקל לגברים ו-3 קטגוריות משקל לנשים). החלטה זו אינה מהווה רק פתיחה של הענף להשתתפות של נשים אלא גם העלאתו למרכז הבמה - המשחקים האולימפיים.

אושרה גם בקשת ההתאחדות הבין-לאומית לקיאקים, ומקצה קאנו זוגי ל-500 מ' לגברים הוחלף למקצה קיאק יחיד ל-200 מ' לנשים. נוסף לכך בקשותיהן של שלוש ההתאחדויות - להיאבקות, לשחייה ולאופניים, לאירועים חדשים אושרו, מאחר שעמדו בתנאי ולפיו כל אירוע חדש יעלה את מספר הנשים המשתתפות במשחקים ובתנאי שהמספר הכולל של הספורטאים בכל ענף יישאר כפי שהיה.

סיכום

פסקה י

הספורט הוא נחלתם של כל בני האדם. הוא מלהיב, מרתק ומספק רגעי התעלות, אושר ותחושת מצוינות והצלחה. ספורט הוא גם מדיום נפלא לתקשורת ולשחרור, התומך בפן הגופני והנשי של האישה ותפקידה בחברה. עם השנים הופנמו תובנות אלו, והתוצאה הייתה עלייה בהשתתפותן של הנשים במשחקים האולימפיים (יש לציין שישנם ענפים שבהם ההשתתפות היא לנשים בלבד, כמו התעמלות אמנותית ושחייה צורנית, שצורפו לתכנית האולימפית בשנת 1984).

חשיבותו של הצורך בשוויון בין המינים גבר בעיקר בשני העשורים האחרונים. וכך צורפו למשחקים - הגיודו בשנת 1992 והכדורגל ב-1996. עד אז נחשב הכדורגל כשייך לעולם הגברי בלבד. זאת ועוד, במשך שנים לא הורשו נשים להשתתף בהיאבקות ובאגרוף (ענפי קרב), שבהם יש מגע גופני, והטיעונים הרפואיים נתנו לגיטימציה לשימור השוני בין המינים. מבחינה אתית יש לפסול טיעונים אלה ולהדגיש שענפי הקרב מסוכנים לנשים באותה מידה שהם מסוכנים לגברים! נראה שהסיבות העיקריות למניעה מנשים לעסוק בספורט היו בעיקר תרבותיות ולא רפואיות. לאחר הכנסת ענף הטקוונדו לנשים בשנת 2004 והאגרוף ב-2012 ישתתפו נשים בכל ענפי הקרב, ולמעשה בכל ענפי הספורט, במשחקים האולימפיים.

יש להכיר בכך שבספורט, צורכי הנשים שונים מאלו של הגברים כמו גם המטרות. ולמרות המאבק המתמשך לשוויון הזדמנויות בין נשים לגברים בתנועה האולימפית, לא נעשה די. עדיין קיים פער ניכר בין גברים לנשים בהשתתפות בספורט, ללא קשר לענף ספציפי זה או אחר. רבים בציבור (נשים וגברים כאחד) עדיין מתייחסים אל הספורט כאל סמל של גבריות, שאינו מתאים לאישה, וספורט הנשים נצפה ומסוקר הרבה פחות מזה של הגברים. באשר למשחקים האולימפיים - יש לדאוג לפיתוח המודעות בקרב הציבור שהצלחת נשים במשחקים תורמת ליחסי הציבור של ספורט הנשים בכלל.

חזרה לפעילות 3

אפליית נשים בתקציבים לקבוצות ספורט

- פסגה א** ביום 18.2.2019 הגשנו לבית המשפט לעניינים מנהליים בבאר שבע בקשה להצטרף כידידת בית המשפט לעתירה שהגישה אלופת המדינה בכדורגל נשים, הפועל באר שבע, נגד ההפליה בתקציבים שהקבוצה סובלת ממנה ביחס לקבוצת הגברים.
- פסגה ב** בבקשה ציינו כי בישראל נשים נהנות מרבע מכלל התמיכה הממשלתית השנתית באיגודי ספורט לבוגרים, ומכשישית בלבד מכלל התמיכה הממשלתית בפעילות ספורט לנוער. תקציבה של קבוצת הגברים של הפועל באר שבע גברים גדול פי יותר מ-30 מזה של קבוצת הנשים, והתמיכה בקבוצות הנשים ירדה מאז שנת 2009 בכמעט 200 אחוזים.
- פסקה ג** עיסוק בספורט קבוצתי תחרותי הוכח כיעיל במיוחד לחיזוק הביטחון העצמי וכישורי המנהיגות וההסתגלות החברתית, אלא שילדות ונערות זוכות להזדמנויות ולעיבוד מועטים יחסית. שיטות התקצוב הנוהגות כיום מיטיבות עם ענפי הספורט הגבריים ועם אגודות הספורט הגבריות הוותיקות, באמצעות מתן משקל רב לקריטריונים המבוססים על פופולריות, דוגמת "רייטינג", "ואהדת הציבור", "היקף חשיפת המותג" וכולי. מעבר לתקצוב העירוני קבוצות הגברים נהנות מתמריצים רבים נוספים: מתן חסויות, תגמול על חשיפה תקשורתית ושיווק מוצרים. התקצוב הקיים לא רק שאינו מיטיב עם ענף הנשים אלא במקרה הטוב מקבע את האפליה ובמקרה הרע אף מגדיל את הפערים. נשים גם אינן זוכות לייצוג הולם בקרב מקבלי ההחלטות ומובילי המדיניות בספורט, ומהוות רק 32% מחברי ההנהלה באיגודי הספורט והתאחדויות הספורט בישראל.
- פסקה ד** עמדת האגודה לזכויות האזרח היא שיש לשנות את הגישה כלפי הגופים המתקצבים - לא ניתן להסתפק בהעדר כוונה להפלות או אפילו בחוסר פניות "ועיוורון למגדר". על הרשויות המקומיות והגופים המתקצבים להוכיח כי הם פועלים באופן אקטיבי לתיקון העוול וההטיה בהקצאת משאבים לנשים ולפעול להעדפה מתקנת.
- פסקה ה** בפסק הדין, שניתן ב- 5.9.2019, אימץ בית המשפט המחוזי את עמדת האגודה, לפיה תבחיני התקצוב הנהוגים כיום פוגעים בקבוצות הנשים, והורה לעירייה להגדיל את התמיכה בקבוצות כדורגל הנשים בעיר. בית המשפט קבע כי חובתה של רשות מקומית לנהוג בשוויון חלה גם לעניין תמיכה בקבוצות ספורט.
- עת"מ 18 - 10 - 2013 העמותה לקידום כדורגל נשים בבאר שבע נ' עיריית באר שבע

